

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Decimæ

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

15. Aduerte hic, quod coniux, regulariter loquendo, non tenetur credere alteri coniugi affirmanti de impedimento dirimente, nisi accedant alia, coniecturae, vel afferentis probitas, &c. Sanch. *ibidem* resolut. 205. cit. in fine.

13. Petrus hic primò. An dubitans, num Si vero dubium sit de coniu-
bium fide um cum illo bona fide contractum, sit
impedimē- validum, possit, ac teneatur reddere de-
bitum? Respondeo cum Hurtado, de
to conditio- nis, tenetur marr. disp. 10. diff. 9. n. 42. affirmat uē. nec
in dubio propterea reualidari matrimoniu; quia
reddere, & quamuis ad mancipium accedat affectu
potest pe- maritali, id facit pro soluendo debito,
tere. si forte debeat, non cum animo reuali-
Nec proin- dandi, si fuit nullum. Itā ille, quidquid
de matri- contraasserat Nauarrus apud Sanch. dis-
moniu uan- 43. n. 8. part. 4. tr. 3. resolut. 15. §. Est eandem.
lidatur. 14. Petrus secundò. an coniux, qui

Quod si Contraxit cum dubio nullitatis, possit
contraxit petere, & reddere? Respondeo, si alter
cum dubio, contraxit bona fide tenetur reddere; sed
tenetur non posse petere. Ita Henriquez lib. 12.
reddere cap. 6. num. 5. & 7. in gloss. litter. S. contra
alteri con- Sorum in 4. distinct. 27. quæst. 1. artic. 23.
trahenti Si vero uterque Contraxit mala fide, ac u-
bona fide. ter petere potest, aut reddere; quia pos-
Sed nō po- ssesio mala fide capta nemini suffraga-
test petere. tur. Ita Coninch. disp. 34. Aub. 10. num. 102.
Si vero u- Si vero tales habeant rationes probabi-
ter quo ma- les pro validitate, Sanch. disp. 42. num. 8.
la fide cor- putat, posse petere, & reddere Merolla
traxit, non tom. 1. disp. 3. cap. 3. corollar. 2. diff. 12. num.
possunt pe- 108. negat. Uterque probabiliter. p. 4. tr. 30.
sore, aut res. 13. §. Difficultas.

15. Petrus tertio. Quid facere debet
reddere. coniux, qui dubius nullitatis contraxit,
Nisi habe- & adhuc non consummauit? Respon-
ans ratio- deo in priori bimestri non teneri red-
nes probabi- dere; quia cum alter non habeat ius pe-
les validi- tendi non est periculum iniustitiae. Post
tatis. bimestre, secundum Vasqu. in 1. 2. disp. 66.
Quod si cō- c. 6. num. 33. tenetur alteri coniugi dubiu
trahens eū- e. 6. num. 33. tenetur alteri coniugi dubiu
dubio ad- manifestare, ne perpetuo suspensum de-
huc nō eō- ficiens adhibeat examen. Si vero pu-
summauit, tat, dubij reuelationem minime pro-
intra bime- futuram, non teneri Religionem ingre-
stre non- di ad hoc ut alterum liberum relinquat
reddat. nam est valde durum, sed teneri reddere

debitum, ne alterum coniugem ultra terminum iuris suspensum detineat par. 4. tr. 3. res. 41.

16. Sponsa oppressa à sponso per vim ante bimestre non potest semen in con-
tinenti expellere, quia iniuria fiet proli ex illo semine procreanda, & non
matito. par. 9. tract. 8. res. 8. nec peccat
maritus cognoscendo uxorem inuitam
intra tempus bimestre, quando vero nō
ageretur de Religionis ingressu. *ibid.* §.
Sed hic oritur.

17. A iure petendi debitum priuatur
coniux per votum castitatis, ratione af-
finitatis, cognationis, vel adulterij.

Vnde qui castitatem vouit (diuortio
legitimè facti) potest coniugi adulteræ
reconciliari. par. 9. tract. 6. res. 2. §. Sed si
aliquis. Circa impedimentum voti. Vide
V. Voti relaxatio. Circa impedimentum
affinitatis incestuosæ, vide V. Incestus,
num. 3.

DECIMÆ.

† DECIMAS omnium mobilium li- Ad deci-
citate quæ sitorum, ex quibus Ec- mas non
clesiæ præcepto tenentur laici Ecclesiæ tenentur
soluere, in sustentationem ministro laici coloni
rum. Religioso-
rum.

1. Coloni Religiosorum non tenen-
tur pro sua portione fructuum soluere
decimas, sed gaudent priuilegio ipso-
rum Religiosorum, quod est reale, ut
potè concessum communitati, quæ
numquam moritur; priuilegium autem
reale de iure communitatis ad colo-
nos. Itā Peyrinus. *tomo 1. conf. 2. Iulij*
11. §. 31. numero. 132. & alij contra
Tamburinum, de iure Abbatum, *tomo*
1. disputatione 15. quæst. 18. numero 32.
Vide priuilegium de exemptione de-
cimarum concessum Societati à Gre-
gorio XI. apud Henriquez, *libro 7.*
capite 27. numero 8. & in glossa litt. H.
Quod si coloni Religiosorum, vel ip-
sismet Religiosi in aliqua Prouincia sol-
uant decimas, id erit ex aliquo breui
Pontificio ab Episcopis obsecro, dicto-
rum

rum privilegiorum reuocatorio. Vide etiam Portellum Ver. Decima, numero 3, parte 3. tr. 1. ref. 23.

2 Laici vero ex praescriptione immemorabili sine titulo sunt immunes a solutione decimarum, ex cap. auditis, de praescrip. & cap. 3 de consuet. in 6. sicut etiam ex praescriptione quadraginta annorum cum titulo, & consuetudine quadraginta annorum sine titulo. Dispensationes autem inter consuetudinem, & praescriptionem est, quia consuetudo respicit communitatem, quae per diuturnum usum legitimo tempore continuatum potest legem derogare: praescriptio vero respicit priuatam personam, cuius usus quantumuis continuatus non potest legem introducere, aut abrogare. Ita Layman libro 4. tractat. 6. capite 7. num. 9. & alij contra Barbatium vol. 2. cons. 35. & alios Iurisperitos dicentes, per praescriptionem laicum non posse omnino eximi ab onere decimarum, sed tantum in partem, ut scilicet loco decimae soluat vigesimam, aut trigesimam partem. Adde, quod Henricus libro 7. capite 27. numero 2. & Tannerus in 2. 2. disputatione 5. quest. 3. dub. 2. numero 31. docent, ad praescriptionem sine titulo in causa decimarum sufficere tempus quadraginta annorum, & Palaus, tomo 2. tractat. 10. disputatione vnica punct. 4. num. 6. probabile putat, ad consuetudinem contra decimas sufficere spatium decem annorum. Sed haec opiniones ex dictis non videntur. parte 3. tractat. 5. resolutione 77. & parte 3. tr. 14. ref. 4.

3 Causa decimarum est Ecclesiastica, & in omni casu pertinet ad iudicem Ecclesiasticum: nisi auctoritate Summi Pontificis contractu permutacionis translatae sint. Vide infra V. Index Ecclesiasticus num. 4.

DECLARATIONES CARDINALIUM.

Adhoc ut declaratio S. Congregationis Cardinalium Interpretum, C. Summa Diana

cilij Tridentini habeat vim legis requiritur, ut sit signata Sigillo Praefecti, & Secretarij eiusdem Congregationis, pro tempore existentium, ut sit facta consilio Pontificis, idque in ea exprimatur, quod solum declaret, non dispense, restituet, & c. Hurtt. var. 10. tr. 3. c. 6. ref. 45. 4. ut Papa de Breue, quo iubet eas seruari, vel quod Auditor Camerae, de monitorio in earum executionem, seu mandet eas seruari sub censura. Bossius de Iubilaeo sect. 3. cas. 2. n. 23. cui insuper addit Ricattillus de sac. 10. 2. tr. 8. di. p. 10. dub. 9. quod debeant esse omnino eadem circumstantiae. Sed optandum esset hac in parte aliquid certi per Pontificem definiti, interim tamen standum magis est pro declarationum Auctoritate maiori. p. 11. tr. 8. ref. 53. & tr. 2. ref. 42.

DELECTATIO

Moroſa.

Delectatio Moroſa dicitur, consensus voluntatis in motu illicitos appetitus sensitiui. Hic autem consensus duplex esse potest, expressus, vel tacitus. Expressus est, quando voluntas acceptat delectationes huiusmodi positivè. Tacitus, quando post perfectam aduertentiam, & deliberationem adhuc motus illos relinquit, & non exercet, quantum moraliter potest. Et in hoc secundo consistit proprie delectatio morosa, sic dicta, non à mora temporis, qua durat, sed ex morationis in repellendo. Quasi non solum sibi complacet de motu illicito, sed praeterea vult actum illicitum, & malum desiderium, de quo infra V. Desiderium.

Porro non solum est peccatum mortale, quando voluntas positivè consentit, sed etiam quando permisivè se habet, non impediendo tales motus. Nam consensus interpretatiuus aequivalere formaliter. Ita Vasquez in par. 2. tom. 1. disput. 108. cap. 2. numero 2. & alij. Sed probabilis est opinio Cajetani, sum. V. Delectatio, quod

Delectatio morosa est consensus voluntatis in appetitibus illicitis. Consensus duplex esse potest, expressus, vel tacitus. Expressus est, quando voluntas acceptat delectationes huiusmodi positivè. Tacitus, quando post perfectam aduertentiam, & deliberationem adhuc motus illos relinquit, & non exercet, quantum moraliter potest. Et in hoc secundo consistit proprie delectatio morosa, sic dicta, non à mora temporis, qua durat, sed ex morationis in repellendo.

Nam peccatum mortale est peccatum, quando voluntas positivè consentit, sed etiam quando permisivè se habet, non impediendo tales motus. Nam consensus interpretatiuus aequivalere formaliter.

Quamvis probabilis est opinio Cajetani, sum. V. Delectatio, quod